

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Virgo Lavretana Commentariis Illvstrata Sive Compendiosa Explicatio Litaniarvm Lavretanarvm

Dript, Laurentius a

Nevhsii, 1673

Caput Septimum. Encomium Marianum Septimum. Mater Castissima.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43641

mus *Mahometus* fidei nostræ hostis infen-
sissimus immaculatam Conceptionem af-
ferit in suo *Alcorano* inquiens *nullus nascitur*
ex filijs Adam quem non tangat Sathan præter
MARIAM & Filium ejus.

CAPUT SEPTIMUM.

Encomium Marianum Septimum.

MATER CASTISSIMA.

MAgnis eximijisq̄ue præconijs lau-
dant veteres variarum heroicarum-
que mulierum suarum castimoniam, quæ
nimirum maluerunt morti se obijcere,
quam castimoniæ violationem perpeti, sic
teste *D. Hieron.* in Epist. II. ad *Ageruchiam*
Regina Carthaginis Dido, magis ardere malu-
it quam *Hiarbæ* Regi nubere. Et *Hastrubalis*
uxor quæ apprehensis utraque manu libe-
ris, in subjectum se præcipitavit incendi-
um, ne pudicitiaæ damna sentiret: Et *Lucre-*
tia quæ amissa gloriâ castitatis noluit pol-
lutæ conscientiaæ supervivere. Pari modo
summe extollunt castimoniam *Iosephi* *Æ-*
gypthi Proregis sacrae litteræ: quam hoc
K 5 modo

modo ob oculos ponit Chrysostomus hom. 44. in Gen. tom. I. Considera ait Ioseph speciosum adolescentem, in ipso ætatis flore tantam castitatis constantiam præ se ferentem, & sic ad imitationem justī hujus auditores provocare studeamus: Quis enim non miretur beatum illum qui in servitute existens & in ipso ætatis flore, quando maxime fornax concupiscentiarum accenditur, cum videret Dominam suam se invadentem, & insanientem in se, tantam ostendit fortitudinem, & ita ad castitatis agonem se exercuit ut ab intemerata illa muliere nudus quidem vestibus profugeret, castitatis autem indumentum servaret? Licebatque vidererem novam & admirabilem, agnum in lupi imoleenæ unguis incidisse, & salvari potuisse: Et sicut columba aquila damnū effugit, ita & justus ab illius manibus effugit. Non tam admirabile mihi videtur esse tres pueros illos in medio Babylonica fornacis ignem vicisse illesis eorum corporibus, quam mirabile & rarum est, quod justus ille qui in fornacem Babylonica multo graviorē in incontinentiam in quam egyptia incidit & intactus permansit, puroque castitatis indumento servato exijt: Magna præconia, sed tantæ castitatis amor non

ri non indigna. Quod si tamen hujus Pro-
regis castitati gloriosissimæ Virginis Dei-
paræ castitatem comparare voluerimus,
in finitis quodammodo gradibus superabi-
tur, ut identidem repetendum veniat vul-
gatum illud de beatissima matre ut quem-
admodum in alijs, sic & in castitate : *Nec
primam similem visa est nec habere sequentem.*
Magnum est se ab omni contactu immun-
do immunem custodire : majus omnem
etiam appetitum delectationis carnalis ex-
cludere : At maximum nec ullam immun-
dam aut inhonestam cogitationem admit-
tere : Omnia hæc excellentissime habuit
beatissima Virgo Deipara, utpote in qua
juxta mentem Doctoris Angelici *D. Tho-
me Aquinatis* fomes peccati (qui nihil est
aliud quam inordinata concupiscentia
sensibilis appetitus in quantum repugnat
rationi vel in quantum inclinatur ad malum
vel difficultatem facit in bono) per abun-
dantiam gratiæ, quam per sanctificatio-
nem in utero recepit, remansit ligatus;
postmodum autem in ipsa Conceptione
Christi sublatus, & subtractus fuit.

§. I.

ET quidem Beatissimam Virginem
 Emanfisse virginem castissimam post
 partum jam supra, abunde ut reor demon-
 stratum est, cum ageretur de titulo virgo
 virginum: ut non esset necesse ultra proba-
 re, ne tamen hoc encomium transeamus,
 aliquid jam dictis pro supplemento ad-
 dendum erit. Castitatem Virginis Matris
 vivo quasi calami sui penicillo adumbra-
 re cupiens, *D. Ambrosius: Sit igitur inquit*
vobis tanquam in imagine descripta virgini-
tas vitæ, Beatæ MARIÆ, in qua velut in spe-
culo refulget species castitatis & forma virtu-
tis. Hinc sumatis licet exempla vivendi, ubi
tanquam in exemplari magisteria expressa pro-
bitatis quid corrigere, quid effugere, quid tene-
re debeatis ostendunt. Et paulo post Quid in-
quit castius eâ, quæ corpus sine corporis conta-
gione generavit? Virgo erat non solum corpore
sed etiam mente, quæ nullo doli ambitu since-
rum adulteraret affectum. Hæc ille lib. 2. de
 Virginibus in initio. Pulcherrime etiam
 hujus sanctissimæ Virginis castitatem ob
 oculos ponit, *S. Rupertus* commentans in
 verba Canticorum: *Iuncturæ fœminum tuo-*

rum

rum sicut monilia, quae fabricata sunt manu artificis: Hoc modo disflerens: Laus ista inquit lib. 6. in Cant Laus magna vituperationi opposita est imo & acerbissima exprobatiori illius ancilla apud Ezechielem Prophetam dicentem ex ore Domini. Et divisisti pedes tuos omni transeunti, & multiplicasti fornicationes tuas. Divisio vel divaricatio pedum ipsa est disjunctio faeminum, valde vituperabilis, nimirum propter illud quod subintelligitur: Videlicet propter multitudinem fornicationum. Et è contra junctura faeminum ipsa est compositio vel continuatio pedum laudabilis, itemque propter illud quod intelligitur scilicet propter pudicitiae pulchritudinem, salvatumq; ac bene custoditum castitatis sigillum, maxime in te o singularis & unica vel nobilissima Sunamitis, in te o dilecta & dilectarum dilectissima, quae prima sine exemplo juncturam faeminum tuorum ita custodire proposuisti, ut virgo nulli unquam cognita vel cognoscenda viro, digna fieres conjungi tuae integritatis auctori Deo. Quantum est hoc decus? quanta honestas? Igitur junctura faeminum tuorum sicut monilia id est virginitatis tuae integritas perpesq; pudicitiae custodia celestibus praesidijs communita. Cujus est hoc

hoc opus? cuius virtus? nimirum Dei altissimi. Dico igitur non qualiacumq; monilia, sed monilia quae fabricata sunt manu artificis, id est quae solus Deus facere & dare potest vel potuit.

Hæc in præconium castitatis virginalis Matris suæ sponsus cælestis. Et in illius verba commentans *Rupertus*: Prosequitur autem laudes sponsæ & præconia magis delineans, ejus pudicitiam ex hoc nimirum quod non solum corpore, sed etiam mente casta nullam quidem adversam castitati cogitationem admiserit: *Umbilicus* (inquit ergo sponsus) *tuus sicut crater tornatilis numquam indigens poculis*: In quæ verba citatus *Rupertus*. *Et ista laus tua ô libera Sunamitis opposita est ancillæ vituperationi, quam apud jam dictum Prophetam Ezechielem habemus his verbis. Et quando nata es non est præcisus umbilicus tuus, & aqua non es lota in salutem. Quibus utiq; verbis luxuriæ superfluitatem vituperat: quia viris quidem in lumbis, fæminis autem in umbilico luxuria est, testante Domino qui de diabolo loquitur ad beatum Iob. virtus ejus in lumbis ejus & potestas ejus in umbilico ventris ejus. Igitur umbilicus tuus crater tornatilis, quid est nisi ac si diceret, perfecta*

fecta est in te virtus castitatis & liberata es ab omni carnalis appetitu voluptatis: parum quippe fuisset ad laudem verae virtutis dixisse, juncturae foeminarum tuorum, sicut monilia quae fabricata sunt manu artificis, nisi & istud diceret umbilicus tuus sicut crater tornatilis numquam indigens poculis, quia videlicet illo praecedenti versiculo solum denegatur opus sive effectus carnalis commercij: isto autem sequenti appetitus quoque cogitationis qui si inesset numquam veraciter diceretur umbilicus, sic praecisus, imo & circumcisus ut crater tornatilis neque adderetur adhuc numquam indigens poculis. Quidnam est umbilico non indigere poculis, nisi non viri vel sitire appetitum libidinis? Hinc enim per quendam sapientem dicitur. Sicut viator sitiens os suum ad fontem aperiet & ab omni aqua proximam bibet. Ergo tu o Sunamitis o filia Principis corde & corpore es casta, mente & carne integra & incorrupta, cogitatione & opere munda.

Et quid mirum beatissimam hanc Virginem fuisse inter omnes virgines castissimam: talem utique & non aliam decebat Deum accipere in matrem. Ex omni gentis humanae numero, ex omni mulierum

ac virginum cætu, è tot centenis millibus, imò è tot millionibus hominum, Deus utique potestatem optionemq; habuit absolutissimam eligendi in matrem quamcumque vellet, & quæ illi maxime placeret: siquidem ab omni æternitate omnes omnino homines sibi præsentem habuit, singulos exactissimè novit, ut qui omnium ac singulorum corda penitissime scrutatur. Atque ex his omnibus hanc Virginem elegit in Matrem: Ergo absque dubio castissimam, ergo verecundiæ ac pudicitia, omniumque virtutum laude cumulatissimam: ergo sui amantissimam. Hinc Mellifluus *Bernardus* virginis matris cliens integerrimus ac amator ardentissimus *Electa* inquit *ex millibus*. Et sponsus in Canticis appellat eam *electam ut sol*: Et denique Ecclesia S. Mater nostra *Elegit* canit eam *Deus & præelegit eam*. Id quoque nobis *Esdras* explicavit qui Sionis electionem prædicans: lib. 4. cap. 5. *Dominator Domine* inquit *ex omni sylvâ terræ & omnibus arboribus ejus elegisti vineam unicam: Et ex omni terra orbis elegisti tibi foveam unam: & ex omnibus floribus orbis elegisti tibi liliam unam: & ex omnibus abyssis*

abyssis maris replesti tibi rivum unum: & ex omnibus edificatis civitatibus sanctificasti tibi meriphi Syon: & ex omnibus creatis volatilibus nominasti tibi columbam unam: & ex omnibus plasmatas pecoribus providisti tibi ovem unam. Ita prorsus Dei sanctissima Mater illa columba una juxta quod dicit sponsus in canticis una est inquit Columba mea, una est matri suae electa generatrici suae: Ipsa est vitis illa de qua ibidem dicitur: Ego quasi vitis fructificavi suavitatem odoris: Denique ipsa est liliu illud de quo ibidem dicitur: Sicut liliu inter spinas sic amica mea inter filias electa inquam ex millibus.

Doctor extaticus *Dionysius Carth.* virginis matris excellentissimam castitatem adumbrare volens: & explicans immediate ante citatum canticorum locum scilicet, *sicut liliu inter spinas, sic amica mea inter filias*: per spinas intelligit omnes alias virgines etiam sanctas praeter beatissimam Virginem: per liliu autem ipsam virginem gloriosam hanc ob causam, quia quamvis multae fuerint sanctae virgines, inter quas etiam plurimae praeter virginitatis lauream martyrij quoque gloriam sunt adeptae, uti

L

sunt

sunt SS. Barbara, Lucia, Catharina, Agnes, Febronia ac plurimæ aliæ, attamen respectu beatissimæ virginis veri liliij, revera spinæ fuerunt: quantumvis enim sanctæ in se fuerunt, spinæ tamen erant respectu aliorum quorum corda ad sui concupiscentiam & impudicum amorem incitabant; sola ab hoc libera Beatissima Virgo, quæ non solum nullius cor, quamvis etiam corporali constitutione pulcherrima esset ad concupiscentiam aut illicitum sui amorem incitabat, sed etiam suo intuitu ad tempus illorum libidinem extinguebat: verba Doctoris citati sunt cap. 2. art. 8. in Cantica.

*Quamvis fuerint multæ virgines sanctæ quarum quedam Martyrij palmam sunt adeptæ, tamen respectu hujus unica virginis singularis amicæ sponsi quasi spinæ fuisse videntur in quantum aliquid culpæ habebant, & quamvis in se fuerint munde non tamen fuit, in eis formes peccati prorsus extinctus, fuerunt & alijs spinæ, qui ex earum intuitu mucrone concupiscentiæ pungebantur: quamvis ipsæ virgines sanctæ non fuerint in hoc ipso culpabiles. Porro hæc unica Dei dilectissima Virgo totius superbeatissimæ Trinitatis media, amica, ac socia, ab
omni*

omni culpa fuit prorsus immunis, in ea fomes fuit plene extinctus, & tam intensissima charitate erat repleta, quod intuentium corda sic penetravit sua inestimabili charitate virginea, quod à nullo potuit concupisci, immo potius ad horam extinxit illorum libidinem. Et res illa de alijs sanctis virginibus est manifesta: nam quamvis sancta esset *Agnes*, imo in rigore loquendo adhuc innocens, eò quod non excederet duodecimum ætatis annum, spina tamen fuit filio præsidis, cujus cor mucrone concupiscentiæ pupugit, dum pulchritudine sua eum ad impudicum sui amorem accendit: sic sancta quoque erat *Pelagia Martyr*, quæ tamen cor filij *Diocletiani* in tantum in sui amorem accendit, ut cum videret se eam in matrimonium habere non posse, ipse sibi violentis manibus mortem inferret: Et innumera talia habent historiæ.

§. 2.

NEc in hoc stitit castissimæ Virginis castimonia, & pudicitia, quod non potuerit ab alijs concupisci impudice, sed adhuc eorum si quando impudico ardebant amore ipsa suo dulcissimo intuitu, li-

bidinis ardorem in eis extinguebat: suis oculis basiliscus venenum instillat, & eo instillato illum cui instillavit perimit. Contra beatissima virgo venenum cupidinis & Veneris suo dulcissimo aspectu & sacratissimis oculis pellit & perimit. Notavit hoc ipsum in suo MARIANO Psalterio Seraphicus Bonaventura psal. 85. *Fons bonitatis tue* (air ibidem ad Beatissimam Virginem) *inebriat sitientes & aspectus faciei tue retrahit à peccato*: nimirum in toto corporis & aspectus hujus B. Virginis dispositione verecundia & pudicitia relucebat: *Verecunda sermone* inquit *Ambrosius eos solita virorum catus in visere, quos misericordia non erubesceret neq; præteriret verecundia*: Primus est pudor, qui in ipso cognitionis ingressu Domini Matrem commendat legentibus & tanquam testis locuples dignam, quæ ad tale munus eligeretur astruit, quod in cubiculo, quod sola, quod salutata ab Angelo tacet, & mota est in introitu ejus, quod ad virilis sexus speciem peregrinam turbatur aspectus virginis. Itaq; quamvis esset humilis præ verecundia tamen non resalutavit.

Commendat hanc ipsam Virginis verecun-

recundiam summopere Sponsus cælestis
 cap. i. Cantic. *Pulchra inquit sunt genæ tuæ
 sicut turturis collum tuum, sicut monilia quæ
 verba explicans Tuitiensis Antistes Ru-
 pertus : pulchritudo ait tua pudicitia est quæ
 multum apparet & spectabiliter relucet in ge-
 nis tuis, quia non foris vagaris oculis, sed sicut
 solivaga & avis castissima turtur solitudine de-
 lectaris, & solitariam te angelus invenit atq[ue]
 salutavit. Non ita pulchræ sunt genæ mulieris,
 qualem sapientia denotat: ornatu inquiring me-
 retricio preparata ad capiendas animas garru-
 la & vaga, quietis impatiens, nec valens in do-
 mo consistere pedibus suis. Verum ut taceam de
 ejusmodi: pudicarum omnium virginum, vi-
 duarum atque continentium pudor si ve pudici-
 tia, religiositas aut verecundia, tuis genis, tuis
 oculis comparata, non est verecundia, non est
 pudor, non est aut vix meretur dici pudicitia.
 Et alio item loco, idem sponsus cælestis
 manifesti⁹ hanc eandemmet verecundiam
 in sponsa deprædicans: *Sicut fragmen mali
 punici ita genæ tuæ inquit absque eo quod in-
 trinsecus latet: can. 4. dicunt autē medici ci-
 bo mali punici seu malogranati, quod idē
 est corpora non nutriri, sed eo sic utendum**

opinantur, ut medicari potius, quam alere videantur. Nimirum optime hæc quadrant in genas beatissimæ Matris, quarum nimirum pulchritudo non alat flammam libidinis aut impuri amoris, quin potius tanto igni sedando & extinguendo medicinæ vicem subeant: Ita inquit *Rupertus* super hunc locum *gena tua sicut fragmen mali punici id est verecunda es sicut decet virginem, longe dissimilem filiabus illis, quarum cuilibet dicendum fuit, frons mulieris meretricis facta est tibi, noluiisti erubescere. Fragmen mali punici, & rubet, & amplius quam integrum malum redolet: sic tu & singulariter verecunda es & multis per bonam opinionem in bono exemplo proficies. Quid autem est dicere absque eo, quod intrinsecus latet nisi ac si diceret & illud quod intus in conscientia latet amplius laudabile est? O vere laudabilis verecundia, ubi & intus conscientia munda & foris facies verecunda est. Nam ubi est aliquid quo mens erubescat non adeo laudabile est, si conspectam faciem rubor perfundat. Igitur tua verecundia, quid est nisi religiositas summa? & hæc virtus sine dubio debuit malo punico assimilari, quia gratiosa est intuituum oculis & interdum suo silentio, non minus edificat*

edificat quàm sermo prædicationis. Vnde in tunica pontificis deorsum ad pedes ejusdem tunice: facies inquit Dominus ad Moysen per circuitum quasi mala punica ex hyacintho purpura & cocco bis tincto mixtis in medio tintinnabulis, ita ut tintinnabulum sit aureum & malum punicum, rursumq; tintinnabulum aureum aliud & malum punicum: & vestietur ea Aaron in officio ministerij sui ut audiatur sonus quando ingreditur & egreditur sanctuarium in conspectu Domini & non moriatur. Illud factitium malum punicum rubicundum erat, utpote non ex solo hyacintho, qui color aëreus vitam significat cœlestem: verum etiam & ex purpura, & cocco bis tincto factum. Et ita genæ tuæ ò dilectæ verecunda & magistra competentis verecūdiæ: cujus verecundia tanto est laudabilior, quanto conscientia gloriosior, tutior atque securior. Ut non immerito sancti Patres in suis tentationibus carnalib⁹ ad unicam huius sanctissimæ virginis etiam depictam solum effigiem confugerint, & solatium ac subsidium invenerint: Ad hunc igitur pudicitæ, castimonix & verecundiæ fontem sitibunda quoque properet anima nostra: quoties caro titillat & venenum suum per cogita-

tiones nobis instillare contendit: suspi-
 rans ad eam cum pijsimo illo ejusdem cul-
 tore hifce eam verbis affantes. *Per eximiam
 illam & admirabilem pulchritudinem tuam
 dulcissima Mater & Virgo excellentem omnem
 mundi rerumq; creatarū pulchritudinē, quam
 sol & luna mirantur, cujus intuitus à peccatis
 retrahit libidinis flammās extinguit, ejus e
 cordis nostri penetralibus quidquid sordidum
 & minus decorum est: illumina tenebras nostras
 interiores radio splendoris tui, ut vitijs dissipa-
 tis atque deletis, pulchritudinem tuam pure
 contemplemur. Ostende nobis precamur deco-
 ram faciem tuam cujus aspectu suscitentur in
 nobis inextinguibiles castimonia affectus, inha-
 reat mentibus nostris amabilis illa castimonia,
 foetrix pulchritudo tua, possideatque penetralia
 cordis nostri purissimus tui filijque unigeniti
 tui amor in perpetuum,*

CAPUT